

2026-06-18
S2026/01317**Socialdepartementet**Folkhälsomyndigheten
171 82 SolnaE-hälsomyndigheten
Box 913
391 29 Kalmar

Uppdrag till Folkhälsomyndigheten och E-hälsomyndigheten att förbereda för nationellt interoperabla system för testning och smittspårning

Regeringens beslut

Regeringen ger Folkhälsomyndigheten och E-hälsomyndigheten i uppdrag att analysera och kartlägga behoven inför, samt förbereda för ett införande av, nationellt interoperabla system för testning och smittspårning av smittsamma sjukdomar. I uppdraget ska de komponenter och informationsstrukturer som krävs för en interoperabel nationell digital infrastruktur för testning och smittspårning kartläggas och beskrivas. Hänsyn ska tas till det pågående uppdraget att etablera den nationella digitala infrastrukturen för data inom hälsa, vård och omsorg (S2026/00701). Myndigheterna ska när uppdraget utförs ha ett nära samarbete i alla delar. Systemet syftar till att stärka beredskapen inför framtida pandemier där tidig testning och smittspårning är grundläggande verktyg för att begränsa och stoppa utbrott av smittsamma sjukdomar, men ska även kunna användas i normalläge.

Inom ramen för uppdraget ska Folkhälsomyndigheten ansvara för att kartlägga och beskriva nuvarande processer för remiss- och svarshantering av provsvar från testning och smittspårning avseende digital infrastruktur, data och information. Därutöver ska Folkhälsomyndigheten beskriva önskat läge (målbild) och fastställa vilka krav som bör ställas på standardiserad remisshantering för att stödja ett skalbart system för testning inom klinisk mikrobiologi.

E-hälsomyndigheten ska inom ramen för uppdraget ansvara för att analysera om tidigare och pågående initiativ för utveckling av digitalt nationellt remiss-

och svarssystem ur ett tekniskt och slutanvändarperspektiv kan nyttjas för ändamålet.

Folkhälsomyndigheten och E-hälsomyndigheten ska utifrån beskrivningen och kartläggningen gemensamt identifiera skillnader mellan nuläge och målbild. I analysen ska myndigheterna beskriva hur den gemensamma nationella digitala infrastrukturen för hälso- och sjukvården kan användas och vilka behov av vidareutveckling av infrastrukturen som finns.

Folkhälsomyndigheten ska, i samarbete med E-hälsomyndigheten, genomföra en rättslig analys av den personuppgiftsbehandling och de skyldigheter som gäller för respektive aktör vid testning och smittspårning och för den datahantering som bedöms nödvändig.

I genomförandet av uppdraget ska myndigheterna beakta och adressera hur förslaget till förordning om det europeiska hälsodataområdet (Regulation (EU) 2025/327) påverkar implementeringen av nationella interoperabla system.

Folkhälsomyndigheten ska samordna uppdraget. Myndigheterna ska genom Folkhälsomyndigheten senast den 17 mars 2027 lämna en gemensam skriftlig slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Folkhälsomyndigheten under 2026 använda 4 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 53, God folkhälsa.

För uppdraget får E-hälsomyndigheten under 2026 använda 3 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 53, God folkhälsa.

Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2026. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2027 till Kammarkollegiet.

Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning lämnas till Kammarkollegiet. Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Om ärendet

Under covid-19-pandemin genomfördes testning och smittspårning i en omfattning som aldrig tidigare varit aktuell och till höga kostnader för samhället och skalbarhet avseende laboratoriekapacitet visade sig vara en viktig faktor. I och med detta belystes även behovet av nationellt interoperabla IT-system för testning och smittspårning för en effektiv och ändamålsenlig pandemiberedskap och -hantering. I dag saknas tydliga nationella standarder och interoperabla specifikationer för hur data- och informationsutbyte ska ske mellan regionerna och remiss- och svarshanteringen mellan olika regioner är en stor utmaning.

Coronakommissionens konstaterar i sitt delbetänkande Sverige under pandemin (SOU 2021:89) att Sverige inför nästa mera omfattande epidemiska virusutbrott måste säkerställa tillräcklig kapacitet för att snabbt kunna skala upp användningen av provtagning och smittspårning.

I slutredovisningen av två regeringsuppdrag om testning, förberedelser för frivillig testning för påvisning av smittsamma gränsöverskridande sjukdomar vid inresa till Sverige (S2023/01301) och regeringsuppdraget att utvärdera den storskaliga testningen och smittspårningen (S2024/01302) redogjorde Folkhälsomyndigheten för vilka delar som behöver finnas på plats för att med kort varsel utföra frivillig testning vid gränspassage samt en juridisk genomlysning avseende att genomföra testning med anonymitet.

Folkhälsomyndigheten konstaterade också att bristen på samordnade IT-system för testning och smittspårning utgjorde ett hinder för det operativa arbetet och även i uppföljningen av effekter under covid-19-pandemin. Det finns således ett behov av att i beredskapssyfte utveckla interoperabla IT-system för testning och smittspårning för framtida pandemier.

Ett digitalt smittspårningssystem ska bl.a. kunna användas för att identifiera smittkedjor bakåt i tiden, stoppa fortsatt smittspridning samt ge möjlighet till övergripande kvalitets- och effektuppföljning. Systemet bör vara anpassat så att det kan användas vid större sjukdomsutbrott och pandemier såväl som i normalläge. Ett system för testning ska möjliggöra skalbar testning med privata, statliga, och regionala aktörer såväl som testning vid en gränspassage. Delarna för testning och smittspårning ska vara interoperabla.

Regeringen har gett E-hälsomyndigheten i uppdrag att etablera en Nationell funktion för interoperabilitet (S2026/00015). Funktionen är en viktig del i det arbete som pågår med att utveckla den nationella digitala infrastrukturen

för hälso- och sjukvården. Den nationella funktionen för interoperabilitet ska identifiera prioriterade områden för standardisering i sektorn och underlätta framtagning och användning av implementationsnära specifikationer. E-hälsomyndigheten behöver därför arbeta i nära samråd med Folkhälsomyndigheten i denna fråga.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Vendela Bergfeldt

Kopia till

Smittskyddsläkarföreningen
Sveriges Kommuner och Regioner